

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊЪАТИ Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqq boshlagan • 2001-yil, 5-oktabr • N41 (3628)

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси йўлланмаси билан

Юртингиз кез, боғларни кўр, деган хикматга амал қилиб, Марказий Фарғонага йўл олдик. Сарикжўгадан ўтишимиз билан ўнг тарафдаги ораста боғ эътиборимизни ўзига тортди. Ҳосили аллақачон йиғиб олинган дарахтларнинг қатор оралари ҳайдалиб, сепилган бугдойга сув таралмоқда. Кейин билишимизча, бу боғ кекса боғбон Булшибой ота Мирзакаримовга тегишли экан. У чинакам соҳибкор деҳқоннинг тадбиркорлиги андижонча ишлаш маҳоратини ҳам кўз-кўзлаб турарди.

Вилоятнинг Бўз ва Улуғнор, Фарғона вилоятининг Ёзвон туманлари ана шу чўларда барпо бўлди. Бугун у дашти сакродан - машҳур адимимиз Саид Аҳмад тас-хўжалиги 495 гектар майдонда пахта етиштирилади. Хўжалик далалари шартно-ма асосида ишловчи оилавий пудратчи-лар мөҳнати билан обод. Андижон техно-логиясининг барча афзаллик-ларини шу хўжалик мисоли-да куриш мумкин. Ерни экиш-га барвақт ҳозирлашу плёнка усулидан унумли фойдаланиш, ва яна энг муҳими, ерга эгаллик туйғусининг тўғри шакл-ланаётгани...

Хўжаликнинг карвонбоши пудратчиларидан бири Урмо-нали Холмирзаевни далада учратмадик. Пахтачи заводга олиб кетган экан. Бироқ унинг ишлари ҳақида ширкат хў-жалиги раиси Икромали Маматов тўлиб-тошиб гапириб берди. 17 гек-тар майдонда деҳқончилик қилган пудрат-чи бутун оиласи билан ишлаб, 46 цент-нерга етказиб ҳосил қўтарибди. Теримга эса бирорта хашарчинини ҳам тақлиф эт-мабди, ўз кучига таянибди. Албатта, да-ромад ҳам шунга яраша бўлади. Пудрат-чи олти ярим миллион сўм соф фойдани кўзлаб турибди.

Тўғриси бундай манзарани бошқа жойларда ҳам кўрамиз. Одатда бундай кезларда ҳосил-ли йиғиб олинган боғлар хувиллаб ётар-ди. Бу ерда эса ўзгача манзара. Чиндан ҳам Андижонда ишнинг кўзини биледи-ган кишилар кўп. Улар боғбонимизга пахтакорими ёхуд чорвадорими, ким бўл-масин, аввало, вақтинчи қадрига ета бил-дилар. Сўнг эса ернинг, эл-юртин тўйдир-увчи заманининг умрини эса ўтказмай-дилар. Бундай деҳқоннинг юрагидан кат-та бир ниyyət ва бу ниyyət эришиш учун эҳр бир интилиш, саъй-ҳаракат ярайди.

Вирлаган ваҳимали Сарсонқумдан деяр-ли нишон қолган эмас. Бугун қўмтепарлар **МАРКАЗИЙ ФАРҒОНА ПАХТАЗОРЛАРИДА** ўрнида тўкин-сочин боғлар барқ уриб ётибди, ҳосилдор пахта майдонлари кен-гликларга бош қўйган. Икки тарафда адл тераклар буй чўзган равон йўллар кўзи-ниги ашнатади. Бу манзиллардаги ян-гидан бунёд бўлган обод кўрғонлар, ту-рар жойлар, қишлоқлар гўёки қадимдан мавжуд бўлгандек таассурот қолдиради. Барчаси албатта инсоннинг яратувчилик ҳудрати, шаҳду шижоатидан пайдо бўлган-дир.

Деҳқон пахтакорининг-ку, кейинги йиллардаги доврғи бутун мамлакатга маълум. Айниқса, сўнгги икки йилда ан-дижонликлар ҳаммани қойил қолдирди-лар. Ҳам юқори ҳосил олинмоқда, ҳам бел-гиланган режалар сентябр ойидаёқ бажа-рилмақда. Деҳқончиликда карвонбошлик қилаётган вилоят пахтакорларидан энди-ликда тажриба ўргангани келаётганлар кўп.

Марказий Фарғона деганда кўпинча гуллаб-яшнаб ётган боғу бустонларни, ям-шил водийни кўз олдимизга келти-рамиз. Шуниси қизиқки, Фарғона водий-сининг маркази чўлардан иборат эканли-ги асло ҳаблишимизга келмайди. Ҳа, да-рҳақиқат шундай. Дунёга машҳур ям-шил водийнинг маркази чўлардан иборат... эди.

Андижон пахтакорининг-ку, кейинги йиллардаги доврғи бутун мамлакатга маълум. Айниқса, сўнгги икки йилда ан-дижонликлар ҳаммани қойил қолдирди-лар. Ҳам юқори ҳосил олинмоқда, ҳам бел-гиланган режалар сентябр ойидаёқ бажа-рилмақда. Деҳқончиликда карвонбошлик қилаётган вилоят пахтакорларидан энди-ликда тажриба ўргангани келаётганлар кўп.

Бўз туманида режани биринчи бўлиб — 12 сентябрда бажарган «Озод» ширкат **Давоми 2-бетда**

Жаҳолат, хурофот қадимдан тараққийнинг душмани бўлиб келган, Жаҳоннинг қай бир нуқ-тасида бўлмасин жаҳолат-нинг кураш усули битта — зуравонлик, ўт қўйиш, ўлдириш. Бунга қўҳна та-рихдан ҳам жуда кўплаб мисоллар келти-риш мумкин. Буюк аллома бобомиз Мирзо Уллубек қисмати эслаймизми ёхуд Жордано Бруно фожиасини ёлга оламизми — барчасида эркин тафаккур йўлига тўғаноқ бўлганларнинг қўлини кўрамиз.

ОЗОДЛИК ЙЎЛИДАГИ ҒОВ

Жаҳолат, хурофот қадимдан тараққийнинг душмани бўлиб келган, Жаҳоннинг қай бир нуқ-тасида бўлмасин жаҳолат-нинг кураш усули битта — зуравонлик, ўт қўйиш, ўлдириш. Бунга қўҳна та-рихдан ҳам жуда кўплаб мисоллар келти-риш мумкин. Буюк аллома бобомиз Мирзо Уллубек қисмати эслаймизми ёхуд Жордано Бруно фожиасини ёлга оламизми — барчасида эркин тафаккур йўлига тўғаноқ бўлганларнинг қўлини кўрамиз.

рофий кучларнинг васвасасидир. Зотан, матбуотда ёзилишича, АҚШдаги икки мингдан ортқ масжидга бу мамлакат-да истиқомат қиладиган олти милли-онга яқин мусулмон доимий равишда қатнайди.

қарорлик шартлари ва та-раққий кафолотлари» асариде жаҳон афкор ом-масини огоҳлантириб шундай деб ёзган эди: «Инсоният цивилизация-сининг ривожланиш та-рихи, айниқса, ҳар жи-ҳатдан бир-бирига боғлиқ бўлиб қол-ган ҳозирги дунё шароитида, шундан аниқ далолат бериб турибдики, алоҳи-да олинган бир давлатдаги ҳар қандай можаро узоқ вақт давомида миллий че-гаралар доирасида қолиб кета олмайди. Бир қанча сабабларга қўра бундай мо-жаро назорат қилиб бўлмайдиган дара-жада ёйилиб кетиши мумкин. Кейни-ги воқеалар Юргбошимизнинг оғоҳ этишлари нақадар асосли эканини яна бир бор тасдиқлади.

ИСТИҚЛОЛ БОҒЛАРИ ҲОСИЛГА КИРДИ

Юртингиз кез, боғларни кўр, деган хикматга амал қилиб, Марказий Фарғонага йўл олдик. Сарикжўгадан ўтишимиз билан ўнг тарафдаги ораста боғ эътиборимизни ўзига тортди. Ҳосили аллақачон йиғиб олинган дарахтларнинг қатор оралари ҳайдалиб, сепилган бугдойга сув таралмоқда. Кейин билишимизча, бу боғ кекса боғбон Булшибой ота Мирзакаримовга тегишли экан. У чинакам соҳибкор деҳқоннинг тадбиркорлиги андижонча ишлаш маҳоратини ҳам кўз-кўзлаб турарди.

Вирлаган ваҳимали Сарсонқумдан деяр-ли нишон қолган эмас. Бугун қўмтепарлар **МАРКАЗИЙ ФАРҒОНА ПАХТАЗОРЛАРИДА** ўрнида тўкин-сочин боғлар барқ уриб ётибди, ҳосилдор пахта майдонлари кен-гликларга бош қўйган. Икки тарафда адл тераклар буй чўзган равон йўллар кўзи-ниги ашнатади. Бу манзиллардаги ян-гидан бунёд бўлган обод кўрғонлар, ту-рар жойлар, қишлоқлар гўёки қадимдан мавжуд бўлгандек таассурот қолдиради. Барчаси албатта инсоннинг яратувчилик ҳудрати, шаҳду шижоатидан пайдо бўлган-дир.

Деҳқон пахтакорининг-ку, кейинги йиллардаги доврғи бутун мамлакатга маълум. Айниқса, сўнгги икки йилда ан-дижонликлар ҳаммани қойил қолдирди-лар. Ҳам юқори ҳосил олинмоқда, ҳам бел-гиланган режалар сентябр ойидаёқ бажа-рилмақда. Деҳқончиликда карвонбошлик қилаётган вилоят пахтакорларидан энди-ликда тажриба ўргангани келаётганлар кўп.

Муносабат

Бизнинг замонамизга келиб бу бай-ринсоний кучлар хуружи терроризм, деб ном олди. Дунё халқларининг бирор-бир дину эътиқолида ноҳақ-лик амали, зурилик билан, куч ишлатиб мақсадла эри-шишче номақбул йўл маъқулланмаган эса-да, террорчилар ўзларига динни ниқоб қўлиб олишади. Инсонлар қалби ва онги билан бундай «қазиллаш» на-қалар оғир оқибатларга олиб келиши-ни кейинги пайтларда рўй берган воқе-алар яққол кўрсатиб турибди. 11 сен-тябрда АҚШнинг Нью-Йорк ва Вашин-гтон шаҳарларида амалга оширилган ёвуз қилмишлар ҳануз жаҳон афкор ом-масини ҳаёжонга солиб турибди. Фуқ-ароларнинг дин ва виждон эркинлиги тўла таъминланган АҚШдай юксак та-раққий этган мамлакатга қарши қара-тилган бу хуруж аслида жаҳон цивили-зацияси йўлига тўғаноқ бўлаётган ху-

Муносабат

рофий кучларнинг васвасасидир. Зотан, матбуотда ёзилишича, АҚШдаги икки мингдан ортқ масжидга бу мамлакат-да истиқомат қиладиган олти милли-онга яқин мусулмон доимий равишда қатнайди.

қарорлик шартлари ва та-раққий кафолотлари» асариде жаҳон афкор ом-масини огоҳлантириб шундай деб ёзган эди: «Инсоният цивилизация-сининг ривожланиш та-рихи, айниқса, ҳар жи-ҳатдан бир-бирига боғлиқ бўлиб қол-ган ҳозирги дунё шароитида, шундан аниқ далолат бериб турибдики, алоҳи-да олинган бир давлатдаги ҳар қандай можаро узоқ вақт давомида миллий че-гаралар доирасида қолиб кета олмайди. Бир қанча сабабларга қўра бундай мо-жаро назорат қилиб бўлмайдиган дара-жада ёйилиб кетиши мумкин. Кейни-ги воқеалар Юргбошимизнинг оғоҳ этишлари нақадар асосли эканини яна бир бор тасдиқлади.

Ўзбекистон Миллий боғи маъмурияти пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманидаги 34-мактаб жамоаси билан ҳамкор-ликда Миллий боғда «Она тилим — жону дилим, сенга таъзим устоз муаллим» деб номланган бадиий кеча ташкил этди. Ушбу тадбир ўқитувчилар ва мураббийлар кўни ҳамда Ўзбек тилига давлат мақоми берилган кун муносабати билан уюштирилди.

ШАҲАРЛАР, АСАРЛАР БОҚИЙДИР!

Авлодлар кетидан авлод-лар келади. Ҳар бир авлод ўзи-дан нималарди қолдиради: шаҳару қишлоқлар, боғ-роғ-лар, буюк бинолар, наҳрлар, ўлмас китоблар... Бизнинг аж-додларимиздан ҳам жаҳон та-мадуни тараққийга улкан ҳисса бўлиб қўшилган мангу обидалар қолган. Бу йил му-стақил мамлакатимизда 2700 йиллиги кенг нишонланаётган зардуштийлик динининг му-қаддас китоби «Авесто», 2500 йиллиги байрам қилинаётган

Термиз шаҳри ўзбек халқи аж-доллари даҳоси яратган ана шундай улуг ёдгорликдандир. «Авесто» — халқимизнинг салкам уч минг йил бурунги ҳаёти ҳақида кенг тасаввур бе-рувчи қомусий китоб. У қадим-қадимда ҳам серқуёш ўлками-зда буюк давлатчилик буюк маънавият, буюк маданият бўлганидан гувоҳлик берувчи тарихий ҳужжатдир.

УСТОЗЛАРГА ТАЪЗИМ

ва кенг жамоатчилик иштирок этди. Йигирма тўрт миллат ва-килларидан иборат мактаб ўқувчилари ўзларининг қиш-ла-рида ўз миллий санъатларидан намуналар намойиш этишди. —Ҳеч бир давлатда бизнинг ватанимиздагидек ўқитувчи-лар ва мураббийлар кўни кенг қўламда нишонланмайди. Бун-нинг учун ҳукуматимизга мингдан миң раҳмат, — дейди 34-мактаб директори Назира Маҳмудова.

ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ — ГРАНТ СОҲИБИ

ЎзРФА Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшуно-слик институтида ўзининг лабиринти Ширк қўлғида, бебаҳо ҳужжатлар сақланади. Жаҳонда бу каби ноёб қўлғида ҳазиналари жуда оз. Шу боис ҳам бутун дунёда унинг қадри баланд. Яқинда мазкур маънавият ҳазинасининг юксак мақоми халқаро майдонда яна бир бор тан олинди: ЎзРФА Шарқшунослик институти АҚШ давлат департаменти хузуридаги Маданий ме-росини асраш бўйича Элчилар жамағарамасининг 14 миң Америка долларига тенг грантига сазовор бўлди. Бу жамағарма АҚШ ҳукумати томонидан шу йилнинг бо-шида бошқа мамлакатлар маданий меросини сақлаб қолишга қўмақлашиш мақсадида ташкил этилганди.

Термиз эса, ота-боболари-миз бунёд этган улкан мада-ний марказ, улуг алломалар,

С.МАҲҚАМОВ суратга олган

МУКОФОТЛАР МУБОРАК!

Ўзбекистон Республикаси Маданият иш-лари вазирлиги, Телерадиокомпания, «Ўзбек-театр» бирлашмаси, Маънавият ва маърифат кенгаши ҳамкорликда истиқлолнинг 10 йилли-гига бағишловчи ўтказган республика театрла-рининг «Мустикаллик тинимсоли» телевизион фестивали яқунланди.

ЎзРФА Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшуно-слик институтида ўзининг лабиринти Ширк қўлғида, бебаҳо ҳужжатлар сақланади. Жаҳонда бу каби ноёб қўлғида ҳазиналари жуда оз. Шу боис ҳам бутун дунёда унинг қадри баланд. Яқинда мазкур маънавият ҳазинасининг юксак мақоми халқаро майдонда яна бир бор тан олинди: ЎзРФА Шарқшунослик институти АҚШ давлат департаменти хузуридаги Маданий ме-росини асраш бўйича Элчилар жамағарамасининг 14 миң Америка долларига тенг грантига сазовор бўлди. Бу жамағарма АҚШ ҳукумати томонидан шу йилнинг бо-шида бошқа мамлакатлар маданий меросини сақлаб қолишга қўмақлашиш мақсадида ташкил этилганди.

Ўзбекистон жамағарма фаолиятининг дастлабки йили-да грант олган 61 мамлакатнинг бири бўлди.

Истиқлол йилларида мам-лакатимизда бошқа соҳалар қаторида санъат, маданият соҳаларида ҳам улкан юту-қларга эришилди.

топган: «Санъат — инсонлар-варлик ва бунёдкорлик тим-соли». Бу шир жаҳондаги барча ижодкорларни эзгу мақсадлар йўлида бирлаш-тиради, — дейди «SAN'AT» журнали бош муҳаррири, халқаро кўргазма матбуот кэтиби Нодир Норматов.

ОҚ ЙЎЛ СЕНГА, СУҲРОБ!

Суратдаги йигитчани сиз яхши танийсиз. У Му-стақилликнинг 10 йил-лиги тўғри муносабати билан

Еш хонанда Сухробжон Кен-жаевни фақат Ўзбекистонда эмас, чет элларда ҳам яхши билишади. У ўтган йили Бел-лоруссиянинг Витебск шаҳ-рида ўтказилган «Славянлар бозори» халқаро фестивали-да «Булбул ушлаган бола» олий совринини қўлга кирит-ган бўлса, шу йили Украина-нинг Ялта шаҳрида «Янги номлар» фестивали ғолиби бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊЪАТИ

Ўзбекистон жамағарма фаолиятининг дастлабки йили-да грант олган 61 мамлакатнинг бири бўлди.

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

Севимли газетангиз «Ўзе-кистон адабиёти ва санъа-ти»га 2002 йил учун обуна давом этмоқда.

Ташкилотлар учун нашр кўрсаткичи — 00223.

Обунани мамлакатимизнинг барча шаҳар, туман ва қиш-лоқларидаги алоқа бўлимлари ҳамда матбуот тарқатиш тармоқларида расмийлашти-ришингиз мумкин.

Севимли газетангизга обу-на бўлишга шошилинг!

Боши 1-бетда

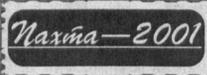
Физик марра эгаланган. Бунинг сабабларини сўраганимизда хўжалик раиси Адашбой Олимов шундай деди: — Аввало, ерга муносибат тубдан ўзгар...

ги ютуқлари ҳам таҳсинга сазовар. Хашар элга ярашар дейдилар. Элининг кўп улги...

ИСТИҚЛОЛ БОҒЛАРИ ҲОСИЛГА КИРДИ

пайкалнинг бошида бўлди. Бир кун аввал Бўз туманининг Манноп Жалолов номидаги шир...

мади. Вужуддан гайрат ёғилиб турган қирқ олти...

хаси бор. Хозирда йигирма минг тоннаси топириб бўлган. Қолганини мана шу қ...

Шийпонда баланд дарахта осилган турквоқдаги беданани қуриб, «Ўзбек ўзбек...

тоғлари экан. Ёзёвондаги «Зилол», «Ҳумо», «Асилбек», «Жўрабек»...

Хоким билан бўлган суҳбатимизда бу манзаралардан қаноат ҳосил қилиб: — Ўзгаришлар катта экан. Авлод тарбияси...

Ўрт тинч, ҳаёт оқибати бўлса, осмонда офтоб чарқлаб туради ҳосилга кирган истиқ...

Мухаммад АЛИ, Беғали ҚОСИМОВ, Мурод АБДУЛЛАЕВ

АЛИЖОН АКАНИНГ ФАЛСАФАСИ

Алижон ака аслида бизга бўла келади. «Иш баайни чўкиб ётган туй эмиш...

Дарвоқе, бу фалсафанинг маъини чаққунингизча, келинг. Алижон...

Алижон ака билан бир гурунглашай деб, кечқурун уйи томон пийда ўрлаб кетдим. У кишининг...

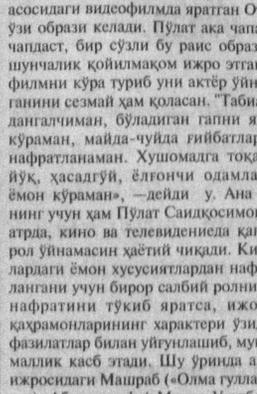
Халол меҳнатнинг нуносиб тақдирланганига нима етсин!

СУРАТДА: Бўз туманидаги Алишер Навоий номидаги жамоа хўжалиги раиси Иномжон Солиев илгор бригада бошлиги Тилибжон Шокиевга муқоф...

ПЎЛАТ АКАНИНГ ИҚБОЛИ

Герцог («Хамлет»), Илб («Сарқомат дилбарим»), Каримжон («Аяжонларим»), Салимбойвачча («Кутлуғ қон»), Қосимбек («Юдузли туллар»), Аврангзоб («Зебунисо») каби ролларини эслаб ўтиш ўринли.

фоя, деб ўйлайман. Бу образ Пўлат ака маҳорати билан ўзгача қиёфа касб этди, ташаббуҳида ўзини нисбатан бир қадар хайрихоҳлик ҳам уйғотди.

Истиқлолнинг ўн йиллигига бағишлаб газетамизнинг шу йилги 22-24-сонларида «Ватаннинг янги йўллари» сарлавҳали туркум мақолалар эълон қилинган...

«Мақолаларингизни ўқидим. Телевидениедаги кўрсатувларингизни ҳам қўрдим», деди тахририятимизга таширф буюрган таниқли олим, геология-минерология фанлари доктори Хайрулла Раҳматуллаев...

«Домла, вақтли наشرларда геололар ҳақида қам ёзилган. Нимагадир собиқ шўролар даврида олтин конларини очган заҳматқаш ўзбек олимлари номи кенг жамоатчиликка билдирилмаган. Шу ахволни қандай изоҳлайсиз?»

Мен, аввало, олтин конларига ўзимиз эгаллик қилганимиз керак, деган қатъий талаб билан чиққан Юрғобшомийс жасоратини таъкидлашни истардим. Яқинда қаҳрамон ширинмиш Абдулла Оринов шу борада телевидение орқали гапирганида бениҳоя мутаассир бўлдим. Ардоқли ширинмиш ўз сўзида ўша оғир даврда Президент собиқ иттифоқнинг катта вазирлигидаги арбоби билан суҳбатда, ўз ҳудудимиздаги конлар ўзимизга хизмат қилмоғи нолани, хусусан, олтин четта олиб чиқилганини, дея қатъий талаб қўйилганини таъкидлади.

ҚУМ ОСТИДАН ЖАВОҲИР ИЗЛАБ...

ку? Беруний бобоимизни, асри-мизнинг буюк олимларидан саналган Ҳабиб Абдуллаевни дунё тан олган...

«Домла, геология маълум маълумо тарих фанига яқинлигини ҳеч қим инкор этмайлади. Тарих ва адабиёт эса бир-бирига яқин. Умуман, геология ва адабиёт орасидаги муштаракликлар ҳақида қандай фикрлайсиз?»

«Умуман, мутафаккир Абу Райҳон Беруний тиббиёт, минерология, математика, астрономия, тарих, география каби фанлар билан фаол шуғулланиб, 200га яқин асар биттнрган. У бор...

Б.РЎЗИМУҲАММАД

ридаги қуйидаги сатрлар диққатимизни тортди: «Маълумки, Султон Увайс тоғларининг бир чеккаси Қизилқум барханларига бориб тугатган. Бу ерда минералогик аҳамиятга молик, лекин қон запасларига эга бўлмаган кўпгина металл ва металлиз қон нишонларини учратиш мумкин. Кейинги йилларда бу ерлардан талк қони топилиши ва разведка қилиниши. Шунга айтиб ўтиш керакки, Султон Увайс мармари ва оҳак тошлари қимбей жихатдан афзаллиги билан машҳурдир. Бундан ташқари Султон Увайсда безак тошлари ва фосфорит ўғит хомашёси ҳам бор.

Тиниб-тиничмай геололаримиздан Иброҳим Ҳамробоев, Алла Кустарникова, Хайрулла Раҳматуллаевлар илмий-тадқиқот маршрутларини Султон Увайс тоғлари бўйлаб бошлаб юборишди. Қулларнинг бириди Х.Раҳматуллаев Султон Увайс тоғларининг ғарбида жойлашган Зағни бобо масканидан мининг занги — яшил малаҳит минералини топди. Бу тош эски қон харобасидан даррақ экан. Шундай қилиб Зағни бобо районида 36га қилинган миң қон қондиқлари аниқланди. Ниҳоят, геололаримиз шу яқин-атрофдан йилгитан геология маълумотларига асосланиб, Султон Увайс тоғларининг бу районида миң қон борлигини янги далиллар билан исботлаб бердилар.

Ҳақиқатан ҳам янги темир йўл линийаси ўтган бу саҳро ана шундай қонлар макони эканлигини кўриниб турибди. Демак, геололаримиз табиқ-харакатлари эндиликда афзалликлари билан барқарор бўлади. Хайрулла Раҳматуллаев Қизилқум саҳроси ўрнида бир вақтлар денгизлар маж урган сууқунли табиқинларимизни қувватлади. Табиқиннинг сир-синоати қанчалар қароиб... Бугунги кунда ўша тўқилар чеккидан қонлар қанчалар қанча ноёб хазиналар очилмоқда ва бу жарафиди Хайрулла Раҳматуллаевга ўхшаган қон очувчи олимларимизнинг ҳиссалари каттадан.

Термиз шаҳрининг 2500 йиллик олдидан

Жаҳондаги қадимий шаҳарлар одатда ўз тарихий обидалари, қалъалари билан машҳур. Ўзбек диёрдаги машҳур тарихий ёдгорликларнинг ҳаммаси азият сиймолар, даҳо шахслар номи билан боғлиқ.

Жаҳондаги қадимий шаҳарлар одатда ўз тарихий обидалари, қалъалари билан машҳур. Ўзбек диёрдаги машҳур тарихий ёдгорликларнинг ҳаммаси азият сиймолар, даҳо шахслар номи билан боғлиқ.

Хар бир халқ, жумладан, ўзбек халқининг ҳам тарихи бетакордордир. Биз жаҳон майдонида кунги кеча пайдо бўлган халқ эмасмиз.

Ислон КАРИМОВ
«Авесто»да акс этган ижтимоий ҳаёт бугун бизнинг замонашларимиздан, макон ва замон масофасига қўра, анча олисда.

Маънавий сарғаймалари

Ҳаёт Термизий дедик: «Сенга Оллоҳ тало олднинг келтирган ишдан ҳам қўра муҳимроқ иш борми? Яна ўша ўйга қайтиш бориш нияти билан унингдан чиқдингми? Уттиз йилдирки, мен ўйга қайтиш бориш нияти билан уймидан чикмаман...»

ларига ҳимоячи бўл». Яна: «Бу дунёда уйлан ва ўз авлодларингнинг ярат, уларга жонқуяр бўл ҳамда бу йўлда оғишма».

ТАҒАҚУРНИНГ ОЛДИС ЙЎЛЛАРИ

инсонлардир. Шунинг учун ҳам уларнинг қадрига етиш, уларни бошда туттиш керак. Аношагровон (Ануширвон - Б.Т.) Адурбад Мехраспондон ўғли ўғитларида бу ҳақда шундай дейилади: «Ота-онангни ҳурмат қил, уларга тавозели ва камтар бўл.

ниқса, ҳалол ва тadbиркорлик билан қилинадиган меҳнатга, фақат шу меҳнат эгасигагина эмас, бутун жамятга наф келтирадиган меҳнатга алоҳида урғу берилади; ўғриллик, ростгўйлик улуғланади; эгрлик, ёлғончилик қаттиқ қораланади.

ТЕРМИЗНИНГ БЕЗАВОЛ ҚАЛЪАЛАРИ

даврида Термиз ёпиқ шаҳар эди. Истиқлол шаҳарнинг қулфи-дилини очди: маънавий ҳазиналар халққа қайтарила бошлади.

моянг кўнглингидир. Агар кўнглингни ҳаёлинингга келган хар хил шубҳога гумонга машғул қилсанг, вақтинчи кераксиз ва нолийқ нарсалар учун зое қилган бўласан.

Ҳазрати Абу Исо Мухаммад Термизий ёшлиқдан жаҳон кезиб, муборак Ҳижоз сафарига бўлиб, Ҳазрати Файтамбаримизнинг изларидан юриб, йўлдош қилиб хадис териб, дунёдаги олти нафар улуғ муҳаддис сафидан ўрин олдилар.

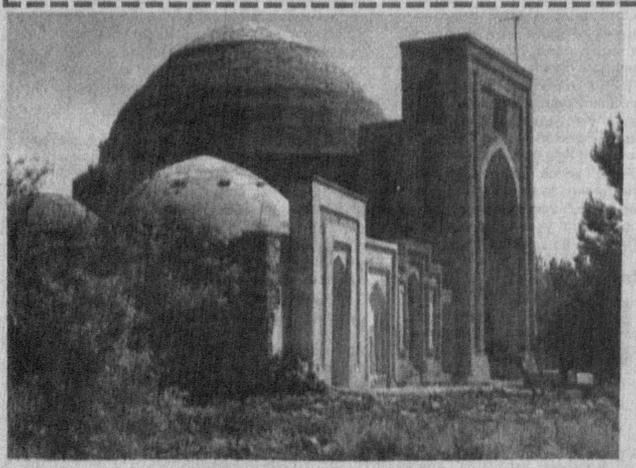
Абулуғзаффар Термизий Мухаммад ибн Хомид Термизийнинг шоғирди, тариқат силсиласидаги халифасидир. У зот манбаларда улуғ муҳаббат ва эътироз билан тавсифланганлар. Муомала, зухд, вароъ ва тақво бобига у зотнинг яхши сўзлари кўп эканлиги таъкидланган.

Абу Исо Термизийнинг устози, хадис илмининг султони Имом Бухорий у зотни: «Сен мендан баҳра толуғингдан ҳам кўра кўпроқ мен сендан баҳра толдим», деб алкаганлар.

Термиз назмларда авлиё ва саҳоба-лар, саййидлар макони деб таърифланган, тарихий асарларда «XV асргача илм-маърифат, дин моҳиятини сақлаб келган шаҳар» деб сифатланган.

Ҳазрати Мухаммад ибн Али Ҳаким Термизий эса Шайх Фариддин Атторнинг «Тазкират ул-авлиё» асарига: «У зот илм-фан соҳаларида қомил, шарият ва тариқатда мухталиф эди.

Ҳожа Самандар Мухаммад ибн Баҳо Термизий эса XVII асрнинг 30-йилларида туғилиб, XVIII асрнинг 30-йилларигача яшаган, Термизийлар иши ва илм-маърифатининг умрини яқин давргача узайтирган адиб, шоир ва мутафаккир олимдир.

Ҳаким ат-Термизий мажмуи. XII—XV асрлар.

барин, у қачон ва қаерда ўлишини билмайдми... Ана шу теран маъноларга қўра, Ҳазрати Абу Бакр Варроқ айтадиларки: «Юсуф Ҳаётнинг ул икки сўзи Мухаммад Муслимининг юз йиллик ибодатидан яхшироқ!..»

Даб Собир Термизий - гаройиб таржимани холга эга бўлган сўз санъаткори, шоир ва мутафаккирдир. Бир форсий байтида у: «Агар бир кун менинг икки кўзим сув тўкиб ёйламанса, шаҳарда битта ҳам теғирмон юрмайди».

Ҳожа Самандар Мухаммад ибн Баҳо Термизий эса XVII асрнинг 30-йилларида туғилиб, XVIII асрнинг 30-йилларигача яшаган, Термизийлар иши ва илм-маърифатининг умрини яқин давргача узайтирган адиб, шоир ва мутафаккир олимдир.

Улуғ мутасаввиф шоир ва мутафаккир Фаридиддин Аттор «Тазкират ул-авлиё» муқаддимасида: «Мухаддас Куръони карим ва муборак хадиси шарифлардан кейин сўзларнинг энг гузали валийларнинг - тариқат шайхларининг сўзлари» деганлар. Бу сўз ҳикматдир, ҳикмат эса илоҳий эҳсондир, тақво ва поклик натижасидир.

Мирзо КЕНЖАБЕК

Кимдан эзулик чиқади, кимдан ёмонлик, кимдан ғўрлик келади, кимдан зулмат... Кимдан хушбўйликлар таралади, кимдан бадбўйликлар? Кимдан адолат юзага келади, кимдан зулм? Кимдан меҳр-шафқат ёғилади, кимдан қаҳру ғазаб? Кимдан ғўрлик чиқиб кетади, кимдан ғўрлик қайта?

Бундай мисолларни қўлаб келтириши мумкин. Қадим тасаввуурлар инсон хатти-ҳаракатларини иккига ажратди. Уларнинг бир қисми эзгулик, бошқиси эзиллик - ёмонлик тарзида баҳоланади.

«Авесто»да акс этган ижтимоий ҳаёт бугун бизнинг замонашларимиздан, макон ва замон масофасига қўра, анча олисда. Бу ўша давр ҳодисаларининг тадқиқ қилиниши, тушунилишида ўз кучини кўрсатиб туради.

«Авесто»да халқ оғзаки ижодига хос бўлган тасвир усулининг қадимий шакллари устивор ўрин тутди. Шўлардан бири ҳодисаларни ўзаро зид қўйиб тасвирлашдир. Уларда яхшилик ва ёмонлик, ростгўйлик ва ёлғончилик, саоват ва ғуноҳ бир-бирига қарама-қарши қўйилади.

АНУШИРВОҶ ҲУТЛАРИ

Улуғ мартабали дошманд кишиларни эзола, уларнинг маслаҳатларини ол, улара итоат қил.

Бирор нарсани қилиш ёки айтиш исоти таълим, назокат билан таълим қил, чунки таълим тўғрисида беғимайди, назокатли иттимосдан эса оғиз макруҳ бўлмайди.

Ушунга маъқул бўлмаган иш, бошқаларга ҳам раво кўрма.

Дунё бойликлари кетидан қўйма, зеро, дунё бойликлари қўйма: у бир дарахтон бошиқасига сакраб юради-ю, бирортасида ҳам тўхтамайди.

Қасосга иштыяма, Саоват жаовибинг меърибид бўлсин. Ҳеч қимгани устидан қулма.

Зоти тоза, тажрибали, мулоҳазакор, яхши хулқли кишилар билан кенаш, улар билан дўстлаш.

Қасосга иштыяма, Саоват жаовибинг меърибид бўлсин. Ҳеч қимгани устидан қулма.

Худодларни мадҳ эт, кўнглини шод тут, чунки эзуликларини кўнайиши худодандир.

MUASSISLAR: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН ЕЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ

O'zbekiston adabiyoti va san'ati
Манзилнинг: Тошкент — 700083, Матбуотчилик кўчаси, 32
Қабулхона — 133-52-91, котибият — 133-49-93; 136-56-56

ТАХРИР ХАЙЪАТИ
«Шарқ» нашрий-матбаа акциядорлик компанияси босмақонаси.

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ. СОТУВДА НАРХИ ЭРКИН

Б.Т.ХУЛИЕВ таржимаси
Тиражи — 6512.